

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

СЕКЦІЯ МОВА, ЛІТЕРАТУРА ТА ЛІНГВОДИДАКТИКА В ПОЛКУЛЬТУРНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

УДК 378.011.3-052:005:811.111

Бодик О.П.

доктор філософії, доцент, доцент кафедри англійської філології

РЕАЛІЗАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТНЬОЇ КОНСТРУКТИВІСТИКИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасних освітніх реаліях важливим аспектом є переформатування організації освітнього процесу згідно з вимогами часу. Важливе значення має розкриття у викладачів та студентської спільноти уявлень щодо організації процесу навчання на компетентнісних засадах через реалізацію наскрізних змістових ліній та здійснення партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу. Чільне місце – формуванню «soft skills» («гнучких» / «м'яких» навичок) у межах роботи з *онлайн-сервісами / платформами (застосунками), що мають бути стрижневими під час реалізації менеджменту освітньої конструктивістики в контексті низки активностей в освітньому процесі викладачів та студентів закладів вищої освіти.* На нашу думку, онлайн-інструменти відіграють важливу роль під час підготовки вчителів, особливо англійської мови, адже безпосередньо впливають на якість навчання, рівень володіння цими інструментами, можливість їх подальшого використання у своїй професійній діяльності, а також дають змогу максимально ефективно формувати необхідні компетентності у здобувачів вищої освіти та готувати справжніх професіоналів.

До вивчення окремих аспектів проблематики дослідження долучилися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці (О. Бодик, П. Браун, Г. Редігер, М. Макденіел, Г. Коваленко, С. Гергуль, Г. Костецька, Н. Ольхова-Марчук, Л. Отрошенко, О. Пронніков, Л. Салагуб, О. Кажан та ін.).

Так, О. Бодик вважає, що система вищої освіти проходить модернізацію, яка впливає на освіту загалом і викладання окремих предметів зокрема [1, с. 72]. Водночас дистанційні (або онлайн) технології є основою для взаємодії суб'єктів освітнього процесу [там же, с. 73]. Беручи до уваги наскрізність та багаторакурсність (перспективність) у вивченні дисциплін у закладах вищої освіти, Л. Салагуб актуалізує проблематику щодо використання контенту онлайн-бібліотек у межах реалізації вивчення широкого спектру дисциплін в умовах цифровізації. Авторка фокусується на тому, що чільне місце в якості елемента медіаграмотності посідає здатність зорієнтуватися в інформаційному середовищі, обираючи саме ті вебресурси, в яких акумульовано можливості для розвитку та удосконалення критичного мислення здобувачів вищої освіти [8, с. 327].

О. Пронніков сконцентрував увагу на проблематиці менеджменту закладів вищої освіти (ЗВО) та його впливі на якість знань студентів. Він зазначає, що викладачі ЗВО в умовах інтеграції та глобалізації повинні вміти створювати

простір спілкування та спільної роботи зі здобувачами освіти за допомогою навчальних платформ [7, с. 19]. На його думку, важливою вимогою часу є постійне переосмислення навантаження студентів та збільшення інтенсивності освітніх процесів. Проведення університетами досліджень та запровадження їх результатів у практику, вдосконалення педагогічних практик і технологій, покращують моделі оцінювання та пропонують інноваційні форми навчання. Якісний менеджмент ЗВО створить умови направляти освітній процес на створення власних інноваційних навчальних платформ, що сприятиме отриманню здобувачами вищої освіти якісних знань та підвищенню їхньої конкурентоздатності на ринку послуг [там же]. У конструктиві, зазначеному вище, доцільно звернутися до досвіду менеджменту у системі вищої освіти Німеччини. Так, Л. Отрощенко у висновках дійшла до трьох важливих тематико-векторних концептів: 1) внутрішніми факторами успіху освітнього менеджменту Німеччини є дерегуляризація у сфері вищої освіти, зміна правової форми вишів, загострення конкуренції, субсидіарність, діяльність Конференції ректорів, фінансування на основі показників якості, зміни у розпорядженні фінансовими засобами, концепція нового суспільного менеджменту, нова культура керівництва, інвестиції у розвиток науки; 2) в умовах глобалізації світового освітнього простору інтернаціоналізація системи вищої освіти Німеччини має суттєвий вплив на менеджмент освіти країни та 3) реформування системи вищої освіти Німеччини відповідає загальносвітовим тенденціям, відбувається на трьох рівнях (загальнодержавному, рівні окремої землі й конкретного навчального закладу) і має всеохоплюючий характер [6, с. 129–130].

П. Браун, Г. Редігер та М. Макденіел переконані в існуванні трьох аргументів про навчання: 1) воно дає користь тільки тоді, якщо студент запам'ятав і за потреби може застосувати вивчене; 2) учитися і запам'ятовувати треба все життя та 3) навчання – це навичка, яка набувається, і найдієвіші стратегії зазвичай зовсім не інтуїтивні [2, с. 13]. Водночас, О. Кажан виділяє одну із найпоширеніших теорій про стилі навчання – теорію «VARK», що була розроблена новозеландцем Нілом Флемінгом на початку 90-х рр. XX ст. Згідно з нею, слід виокремлювати чотири види сприйняття інформації: візуальний (V), аудіальний (A), читання (R) і кінестетичний (K). Теорія набула особливого поширення серед педагогів, оскільки переконувала, що можна зацікавити кожного здобувача освіти, якщо підійти до нього з розумінням його стилю навчання [9]. Зважаючи на трендовість популяризації та впровадження елементів цифрової освіти, стрижневими у межах реалізації освітнього процесу у ЗВО є «механізми» використання широкого спектру онлайн-сервісів (застосунків), що надають змогу візуалізувати теоретичний матеріал. *Інтерактивні онлайн-дошки для дистанційного навчання та спільної роботи – у «фокусі» використання.* Вони дозволяють зробити заняття динамічними, цікавими та пізнавальними (попри віддаленість учасників освітнього процесу одне від одного). Серед викладачів іноземних мов неабиякою популярністю щодо використання на заняттях користуються такі цифрові ресурси, як: «Twiddla», «MIRO», «Awwapp», «IDroo», «Whiteboard Fox», «Conceptboard», «Groupboard», «NoteBookCast», «Drawchat», «Limnu», «Classroomscreen», «Ziteboard», що є новим справедливим та інклюзивним способом роботи для гібридних команд, візуалізованої співпраці, спілкування та творення, де кожен учасник може комунікувати, ділитися ідеями та спільно творити з однаковим ефектом у будь-якому місці, працюючи з будь-яким

пристроєм. Вони дозволяють знайомитися з найкращими практиками щодо проведення інклюзивних занять, налаштовувати конференц-зали та створювати культуру асинхронної роботи. Так, Г. Костецька зазначає, що під час реалізації практичної діяльності з учнями доцільність використання тієї чи іншої онлайн-дошки залежить від цілей та етапів уроку, а також застосованих освітніх технологій [4, с. 169]. Вона наводить приклад їхнього використання під час реалізації іншомовної освіти. На її думку, зазвичай онлайн-дошки на уроці іноземної мови використовують для пояснення нової інформації, зокрема для презентації нової лексики та пояснення граматичних категорій. Для закріплення пройденого матеріалу та виконання проектної роботи підходить віртуальна дошка «Padlet» [там же].

У своїй роботі Г. Коваленко та С. Гергуль підкреслюють, що, зважаючи на багатогранність функцій дошки «Padlet», вона має безліч варіантів застосування. Завдяки їй можна організовувати спільну роботу студентів під час підготовки проєктів, генерування ідей та їх подальшого обговорення; накопичувати матеріали з теми, систематизувати знання; використовувати задля наочності та рефлексії. З досвіду використання Padlet на заняттях з англійської мови можна стверджувати, що цей інструмент чудово підходить для швидкого обміну думками та яскравої візуалізації. Наприклад, викладач дає тему для роздумів «Учитель: професія чи покликання» і студенти висловлюють свою точку зору, роблячи публікації на дошці у вигляді коротких висловлювань та фото, що підтверджують їх думку. Через деякий час відповіді аналізуються й починається усне обговорення. Перевагою такого виду роботи є те, що у студентів є час на те, щоб сформулювати свою думку, а також порівняти її з ідеями, які висвітлили одногрупники, що стимулює до вдосконалення вже наявних думок та генерування нових. Також дошка дає простір для креативного оформлення, що сприяє більшій зацікавленості та кращому запам'ятовуванню. Важливо також те, що в процесі роботи студенти опановують навички роботи з цим інструментом і відповідно зможуть використати це у своїй професійній діяльності. Імплементация інтерактивних технологій у процесі підготовки майбутніх учителів забезпечує максимальне наближення навчальної діяльності до умов професії та розвиток дослідницьких якостей майбутнього фахівця, механізмів аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, критичного та творчого мислення [3, с. 109].

Серед «новизни» у цифрових «лайфхаках» – технологія використання геоінформаційних ресурсів *Google*. Н. Ольхова-Марчук зосереджує увагу на онлайн сервісах *Google Earth*, *Google Maps*, *Google Art Project*, які є одними з найбільш доступних засобів, що дозволяють візуалізувати інформаційний навчальний матеріал у межах інтегрованого / міжпредметного навчання, що передбачає готовність засвоювати систематичні, нові знання про одне і те ж явище з різних точок зору, комплексно узагальнювати і систематизувати, переносити й інтерпретувати інформацію, щоб отримати цілісне уявлення про об'єкт вивчення [5]. Так, *Google Earth* візуалізує значні обсяги статистичної інформації та є унікальним інструментом для розпізнавання місцезнаходження туристичних об'єктів. *Google-карти* інтегруються із додатковою інформацією про місцевість, із певними географічними назвами: хоронімами, ойконімами, годонімами, дрімонімами тощо. У режимі реального часу викладач може ознайомити студентів з географічною місцевістю, назвами вулиць та доріг, відстежити відомі орієнтири та будівлі, розглянути графік громадського

транспорту, пішохідного й велосипедного маршрутів, проаналізувати інформацію про умови дорожнього руху, виміряти відстань від одного об'єкта до іншого тощо. Водночас, якщо в учасників освітнього процесу є власний обліковий запис Google, вони можуть вносити географічні поправки, коректування яких, після схвалення модератора, впроваджується на Картах Google. Це сприяє уточненню та деталізації об'єкта, який вивчається. *Google Art Project* вміщує на своєму сервісі оцифровані об'єкти культурної спадщини світової спільноти. За допомогою цього ресурсу забезпечується проведення, насамперед, віртуальних екскурсій і турів. Чіткість зображень та висока масштабованість дозволяє здійснювати віртуальні тури галереями музеїв по всьому світі [там же].

Отже, наразі постала проблематика щодо практичної реалізації цифрових та управлінських технік у межах навчання здобувачів вищої освіти, зважаючи на мотиваційно-світоглядні орієнтири кожної особистості та варіації з керуванням часу й виробленням спільних правил щодо роботи під час занять.

Пропонуємо орієнтовні шляхи подолання викликів:

– упровадження «візуалізовано-нестандартних» технологій навчання шляхом використання цифрових сервісів (застосунків) у межах репрезентації освітнього контенту;

– формування елементів «медіаграмотної свідомості» крізь призму налагодження взаємодії між учасниками освітнього процесу з використанням сучасних онлайн-сервісів;

– осучаснення методів у межах взаємодії за траєкторіями: «викладач – студент; викладач – викладач; студент – студент, що передбачатиме ефективну роботу на сучасних платформах для онлайн синхронного / асинхронного режимів здобуття знань, формування вмінь і навичок, зважаючи на траєкторію особистісного розвитку кожного індивідуума та переорієнтування більшості ЗВО на дистанційну форму навчання;

– упровадження технологій і прийомів візуалізації геопросторових, хронологічних та соціально-економічних зв'язків під час реалізації науково-педагогічної діяльності у ЗВО завдяки впровадженню візуалізованої роботи (наприклад, аналітико-освітня діяльність у межах роботи з Google-картами;

– посилення активностей щодо впровадження сучасних практик менеджменту в освіті та науці для подолання «маргінесових» концептів та повного переходу до ефективного впровадження «цифровізаційно-управлінських технік» у ЗВО.

Література:

1. Бодик О. П. Платформа MOODLE як інструмент реалізації дистанційного навчання у процесі підготовки майбутніх учителів іноземних мов. *Control Systems and Computers*. 2021. № 5–6. С. 72–87. URL : <https://bit.ly/3Xva1r6> (дата звернення : 20.11.2022).

2. Браун П., Редігер Г., Макденіел М. Засіло в голові. Наука успішного навчання / пер. з англ. Ю. Кузьменко. Київ : Наш Формат, 2019. 240 с.

3. Коваленко Г. В., Гергуль С. М. Особливості використання онлайн-дошки Padlet у процесі професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови. *Наукова спільнота студентів XXI століття* : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної студентської онлайн-конференції / упоряд. : О. П. Сидоренко,

С. С. Зайцева, Т. Г. Чернишова. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 107–110.

4. Костецька Г. В. Застосування методу проєктів з залученням онлайн-дошки PADLET для уроку іноземної мови. *Молодий вчений. Сер. Педагогічні науки*. 2021. № 11 (99). С. 168–171. URL : <https://bit.ly/3VpOE8u> (дата звернення : 21.11.2022).

5. Ольхова-Марчук Н. В. Використання геоінформаційних ресурсів Google у підготовці фахівців з туризму. *Актуальні проблеми неперервної освіти в інформаційному суспільстві* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29-30 травня 2020 р.). Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. С. 100–102. URL : <http://bit.ly/3GLDI18> (дата звернення : 25.11.2022).

6. Отрошенко Л. С. Досвід менеджменту системи вищої освіти Німеччини. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Сер. Менеджмент соціокультурної діяльності*. 2018. № 2. С. 120–133. URL : <https://bit.ly/3AChTx5> (дата звернення : 19.11.2022).

7. Пронніков О. К. Менеджмент закладів вищої освіти та його вплив на якість знань студентів. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 13 (169). С. 16–20. URL: <https://bit.ly/3U9cNPz> (дата звернення: 18.11.2022).

8. Салагуб Л. І. «Медіаграмотна свідомість» : вектор критичного вивчення історії. *Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти: збірник статей / редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) та ін.* Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. С. 326–331.

9. Khazan O. The Myth of «Learning Styles». URL : <https://bit.ly/3EQRFt8> (дата звернення : 18.11.2022).

УДК 82.0

Городнюк Н.А.

доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри англійської філології

КАТЕГОРІЯ РЕЧІ У ФІЛОСОФІЇ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

Категорія речі є визначальною у філософії, а підходи до визначення речі, питання про співвідношення у речі ідеального та матеріального і загалом співвідношення світу речей та світу ідей, їхні первинність та походження – визначальні проблеми для філософського розуміння сутності буття.

Кожна соціокультурна доба визначається власним підходом до потрактування категорії речі. Так, ранньоантична натурфілософія витлумачувала річ у контексті пошуку природних первнів буття, вважаючи такими речовинні елементи. Платон протиставляє речі ідеям, потрактовуючи ідею як сенс та причину виникнення речей. Аристотель, виокремлюючи в кожній речі матерію (субстрат) і форму (організацію матеріалу), вважав причиною речі форму, а не відокремлену ідею, трактуючи річ як оформлену матерію або уречевлену форму. Дискусія про річ, започаткована Платоном та Аристотелем, є наріжним каменем середньовічної схоластики, у якій виразно виокремлюються три напрямки щодо того, в який спосіб існують загальні поняття: до речей (реалізм), у речах